

ÖZET
1840'LARDAN GÜNÜMÜZE FRANSIZCA KELİMELERİN TÜRKÇE
KARŞILIKLARINDA GÖRÜLEN ETİMOLOJİK DEĞİŞMELER

Ahmet BALTACI

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 2015

Danışman: Doç. Dr. M. Fatih ALKAYIŞ

Dillerin birbirinden etkilenmesi, tarih boyunca müşahede edilebilen bir olgudur. Örn. Türkçenin ilk yazılı kaynaklarından biri olan Orhun Kitabelerinde bile Çincenin etkisine rastlanmaktadır. Türkler de tarih boyunca birçok medeniyetle beraber yaşadığı için, Türkçe hem söz konusu medeniyetlerin kullandıkları dilleri etkilemiş, hem de o dillerden etkilenmiştir. Türkçe, önceleri Soğdca ve Çince gibi dillerden etkilenirken, Türkler Müslümanlığı kabul ettikten sonra Arapça ve Farsçanın etkisine girmiştir.

Türkçenin Batı dillerinden etkilenmesi, Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinden sonra gerçekleşmiştir. Önceleri Rumca ve Ermeniceden etkilenen Türkçe, daha sonra denizcilik faaliyetleri dolayısıyla İtalyancadan, modern dönemde ise Batı'nın güç kazanıp medeni, askeri, ekonomik ve bilimsel alanda hakimiyetini kabul ettirmesiyle Fransızcanın etkisine girmiştir.

Bu çalışmamızda, 1840'lı yıllardan günümüze, Fransızcanın Türkçe üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu etki ise temel olarak; 1840'lardan, 1920'lerden ve günümüzden seçilen üç adet Fransızca-Türkçe sözlükte madde içlerinde, madde başı olan Fransızca kelimelerin bulunup bulunmadığına göre incelenmiştir. Bu etkinin; Fransızcanın dünya dili olduğu zamanlara denk gelen Tanzimat yıllarında asgari düzeyde olduğu, Cumhuriyetin kurulduğu yıllara kadar önemli bir artış gösterdiği, fakat asıl etkisini Cumhuriyet sonrası dönemde gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda, Türkçede daha önce başka bir dildeki eşdeğeri yer alan birçok kelimenin, modern dönemde Fransızca olarak dile tekrar girdiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Fransızca, Alıntı Kelimeler, Etkileşim